

Samenvatting ABF-onderzoek “Kabinetsmaatregelen Hoger Onderwijs”

Inleiding en achtergrond

Omdat de kabinetsplannen rond de basisbeurs en ov-studentenkaart een effect kunnen hebben op (de vraag naar) studentenhuysvesting is er voor de zomer van 2013 gestart met een onderzoek naar die effecten. Het onderzoek is uitgevoerd door ABF in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), in samenwerking met het ministerie van OCW.

Ruim 6000 studenten hebben aan het onderzoek meegedaan en uit de responseanalyse blijkt dat de deelname niet selectief geweest is. De respons naar leeftijd, geslacht, hbo-wo en woonsituatie is vergelijkbaar en ook vanuit alle steden hebben studenten geantwoord. Studenten is gevraagd wat zij hadden gedaan als de maatregelen al ingevoerd waren toen zij een specifieke keuze maakten. Er zijn onder andere vragen gesteld over het starten van een studie, studietempo, hun financiële keuzes en hun keuzes rond huysvesting.

In deze notitie worden de belangrijkste effecten samengevat per beleidsmaatregel, hiervoor is dezelfde indeling als in het ABF-rapport aangehouden.

Leenstelsel in bachelor fase

- **Studiegedrag:** Gemiddeld zou 10% van de studenten niet met hun studie gestart zijn.
- **Studiegedrag:** Onder 17-19 jarigen is dit 6%, bij oudere studenten juist hoger (bij 24+ is het 17%).
- **Studiegedrag:** Een grote uitschieter is de groep oudere studenten die nog niet zo lang geleden (na een mbo / hbo-opleiding) begonnen is met deze studie. Van hen zou 30% niet zijn gaan studeren.
- **Studietempo:** Het leenstelsel zal volgens studenten nauwelijks effect hebben op studietempo. Een kleine groep studeert wat sneller maar een vergelijkbare groep studeert juist langer.
- **Financieel:** Meer geld lenen bij DUO is een optie voor 57% van alle studenten. Meer dan gemiddeld wordt hiervoor gekozen door studenten boven de 24 jaar (69%), studenten die op kamers wonen (71%) en studenten die al 5 of meer jaar studeren (64%).
- **Financieel:** De verwachting dat de ouders meer geld aan de studenten zouden geven, wordt gemiddeld door 34% van de studenten aangekruist. Vooral jongere studenten (43%), studenten die thuis wonen (42%) en studenten die pas 1 of 2 jaar studeren (39%) rekenen hier op. Oudere studenten rekenen hier juist minder op (17%).
- **Huysvesting:** Studenten zouden verder (langer) thuis blijven wonen, of weer naar hun ouders trekken. Vooral studenten die nog thuis wonen denken dat langer te blijven doen. Van de studenten die nu uitwonend zijn geeft 1 op de 6 aan weer terug naar hun ouders te gaan.

Leenstelsel in masterfase

- **Studiegedrag:** Gemiddeld zou 31% van de studenten die nu van plan is een master te doen, door het leenstelsel besluiten toch geen master te doen.
- **Studiegedrag:** Van de hbo-studenten die van plan is een master te gaan doen, zou 50% dit niet meer gaan doen door invoering van het leenstelsel.
- **Studiegedrag:** Voor het wo gaat het om 12% van de studenten die zou afhaken.
- **Studietempo:** Het leenstelsel zal volgens studenten nauwelijks effect hebben op studietempo. Een kleine groep studeert wat sneller maar een vergelijkbare groep studeert juist wat langer.
- **Financieel:** Meer geld lenen bij DUO was in de bachelorfase al de meest gekozen oplossing met 57%. Voor de masterfase wordt die oplossing nog vaker genoemd namelijk door 64%. Meer dan gemiddeld wordt hiervoor gekozen door oudere studenten (boven 24 jaar) (70%) en studenten die al 5 of meer jaar studeren (72%). De tweede oplossing voor studenten in de masterfase is zelf meer geld verdienen (59%). Dat is een oplossing die breed gedeeld wordt door alle (sub)groepen studenten.
- **Huisvesting:** In de masterfase is de meest gekozen optie (40%) die van het langer thuis blijven wonen. Ook gaat 25% van de studenten op zoek naar een woning met lagere woonlasten.

Effecten afschaffing ov-studentenkaart

- **Algemeen:** Studenten is zowel gevraagd wat ze zouden doen als er voor 50% gekort zou worden op de ov-studentenkaart als wanneer hij volledig afgeschaft zou worden. Uit de resultaten blijkt dat er nauwelijks verschil zit tussen beide situaties.
- **Studiegedrag:** Ook een afschaffing van de ov-studentenkaart zal leiden tot een gedragsverandering. Circa 11% geeft aan in dat geval niet te gaan studeren. Opnieuw zijn het vooral de studenten van 24 jaar en ouder (21%) en hbo-studenten (15%) die dan niet zouden zijn gaan studeren.
- **Studiegedrag:** 24% van de studenten geeft aan een andere studie te kiezen zodat ze dichterbij hun ouderlijk huis kunnen studeren.
- **Studietempo:** Net als bij de maatregelen ten aanzien van de basisbeurs, zal ook een besparing op de ov-studentenkaart slechts beperkt van invloed zijn op het studietempo.
- **Financieel:** Meer geld lenen bij DUO is een optie voor 49% van alle studenten. Vooral studenten die op kamers wonen (57%) en studenten die al 5 of meer jaar studeren (53%) kiezen hiervoor. Ook zelf meer geld verdienen is een belangrijke optie voor vrijwel alle studenten.
- **Huisvesting:** Het eerste wat de studenten in hun woongedrag veranderen in het geval dat de ov-studentenkaart wordt afgeschaft, is te kiezen voor een andere woonplaats. Circa 40% geeft aan in dit geval te gaan wonen in de stad waar men ook studeert.

Combinatie leenstelsel en afschaffing van de ov-studentenkaart

De onderzoekers hebben de antwoorden m.b.t. beide beleidsmaatregelen ook gecombineerd en concluderen hier het volgende over:

- **Studiegedrag:** Gemiddeld geeft 16% van de studenten aan af te zien van een studie als beide maatregelen ingevoerd zouden worden.
- **Studiegedrag:** Uit deze cijfers blijkt dat het percentage studenten dat afziet van een studie hoger ligt bij studenten van 24 jaar en ouder (29%), bij hbo-studenten (21%) en bij studenten die zelfstandig wonen (29%). Vooral de hbo-studenten ouder dan 24 jaar, zouden minder vaak zijn gaan studeren (38%). Dit betreft met name de (relatief kleine) groep oudere hbo-studenten die nog niet zo lang geleden (na een mbo-opleiding) begonnen is met deze studie; daarvan zou ruim 50% afzien van een studie.